

Foto: Jan Gabrielsson

Bulletinen

Hösten 2013

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall

Nr 8 - augusti 2013

www.sus.org.se

Medlemsuppgifter
pg 400 08 44-3
info@sus.org.se

Några ord från er ordförande...

När jag skriver de här raderna skiner solen från en molnfri majhimmel och höstsäsongen känns långt borta. Jag har just återkommit till Sundsvall från en bilresa upp till Riksgränsen. Det kan inte nog ofta sägas. Vi bor i ett fantastiskt vackert land.

När ni läser Bulletinen är det förmodligen fortfarande sommar men betydligt närmare höst och studieverksamheten i Senioruniversitetet som ju drar igång redan i början av september.

Det finns ju en förhoppning som vi i styrelsen har och det är ju att ni uppskattar våra program. Därför blir man

mycket glad när man får ett mail med nedanstående innehåll som jag fick för ett tag sedan.

"Hej Leif

I oktober blir jag pensionär. Just nu är väl ambivalensen inför detta rätt stor, men något mindre sen jag tog del av informationen om SUS aktiviteter.

Arvid "

Efter sådana brev är det lättare att jobba vidare. Tack Arvid.

Vi har förvisso inget jubileum att fira under hösten, men som ni ser är det ändå ett fullmatat program helt enligt vårt etablerade upplägg – föreläsningar, kurser, temadagar och resor. Några är favoriter som kommer igen och några bitar är nya. Men det är en stor förändring och det är att vi i höst kommer att hålla månadsföreläsningarna i **Folkets Park i Sundsvall**. Det är ju lokalteter som många av er är familjära med eftersom många av våra kurser brukar hålla till där. Bland de fördelar vi ser med att vara på FP är att det finns gott om parkeringsplatser varav många är helt avgiftsfria.

Som tidigare kan du som medlem i SUS delta i Härnösands Pensionärs-universitets, HPU, aktiviteter. Du hittar deras omfattande program på deras hemsida, se nedan. Samma erbjudande gäller även för Sollefteå Senioruniversitet, SIS, som erbjuder ett antal intressanta föreläsningar under hösten.

Vi kommer under hösten att via hemsidan informera er om de offentliga föreläsningar som Mittuniversitetet ger ibland i Kulturmagasinet och ibland i universitetets egna lokaler. Tyvärr är deras program för hösten inte klart när vi går i tryck med höst-Bulletinen så därför kan vi inte presentera deras program här.

Till sist, jag vet att jag tjarar, men jag vill ändå påminna er om att meddela ev. adressändringar och varför inte ta med någon god vän på någon föreläsning i höst för att sedan värva henne eller honom till SUS.

Er Leif Bolin

Besök HPU och SIS

Rubriken är något kryptisk men det är pensionärs-/senioruniversitetet i Härnösand och Sollefteå som avses. Härnösands program hittar du på adress www.harnosandspu.info. Deras program är så omfattande att vi inte kan ta med det här.

Sollefteås program med föreläsningar innehåller bland annat följande

25 september Thomas Larsson: Människan, älgen och klimat vid Ångermanälven för 4000 år sedan.

10 oktober Emmelie Persson: Immunförsvaret

4 december Cecilia Jacobsson: Capri

SIS håller sina föreläsningar i Missionskyrkan kl 14.00 aktuell dag.

HÖSTKALENDER 2013

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under hösten 2013. Fullständig information finns alltid på vår hemsida

3 september

Extra föreläsning Freimut Möschler sid 6

9 september

Kursstart Släktforskning sid 10

10 september

Månadsföreläsning Per Olof Negga Sid 4

17 september

Kursstart Rysk klassisk musik sid 10

18 september

Kursstart Litteraturkursen sid 11

19 september

Kursstart Det goda samtalet sid 12

3 oktober

Kursstart Smartphone sid 12

4 oktober

Fredagskafé G-B Hermansson sid 7

8 oktober

Månadsföreläsning Gustav Fornander sid 4

21 oktober

Temadag Musik sid 9

22 oktober

Temadag Torpshammars herrgård sid 8

23 oktober

Kursstart Medeltida miljöer sid 13

24 oktober

Temadag Torpshammars herrgård sid 8

25 oktober

Fredagscafé Börje Andersson sid 7

5 november

Temadag Katastrof och kommers sid 9

6 november

Kursstart Svensk Historia II sid 13

7 november

Extra föreläsning Ulf Durling sid 6

8 november

Fredagskafé Bertil Astby, Kjell Carnbro sid 7

12 november

Månadsföreläsning Lars Sjöberg sid 4

22 november

Fredagskafé Lennart Furst sid 8

17 december

Månadsföreläsning Nils Johan Tjärnlund sid 5

Kaffe med dopp i väntan på Månadsföreläsning. Foto Jan Gabrielsson

Månadsföreläsningar

Föreläsningarna ges i Folkets Park kl. 14.00 och beräknas pågå som längst till kl. 15.30. Kaffe serveras från kl. 13.15. Föreläsningavgift 50 kr. Ingen förhandsanmälan.

10 september (tisdag)

Samernas historia

Per Olof Negga är civilingenjör och har arbetat som gymnasiektör och skollärdare för en sameskola. Han är själv same och född och uppvuxen i kåta och har även varit renskötare.

Han berättar om Lapplands okända historia liksom samernas kultur och traditioner.

Samerna var länge offer för rasbiologiskt tänkande och samiska frågor föga debatterade men något håller på att hända. Sveriges EU-inträde påverkar minoritetspolitiken. Gruvindustrin och rovdjursdebatten engagerar hela landet.

Föreläsare: Per Olof Negga

Ansvarig: Lena Kälvesten

8 oktober (tisdag)

Emanuel Swedenborg, (1688-1772)- vetenskapsman, filosof, siare och teolog

Gustav Fornander, Stockholm, är ordförande i Skandinaviska Swedenborgsällskapet, ett litterärt sällskap vars syfte är att främja och sprida intresset för Emanuel Swedenborg. Han är också delaktig i upprättandet av Bibliotek Swedenborg vid Tegnérslunden i Stockholm. Ett forskningsbibliotek med litteratur av och om Swedenborg.

I sin föreläsning kommer Fornander beskriva något om Swedenborgs personliga liv, hans vetenskapliga bedrifter inom flera olika områden samt hans filosofi och religion. Fornander kommer också visa exempel på att många världen över och genom åren blivit påverkade av Swedenborgs tankar, idéer och filosofi.

Föreläsare: Gustav Fornander

Ansvarig: Inga-Lisa Gebarth-Fager

12 november (tisdag)

"Nio hus och en kyrka" Kulturarv att bevara

Lars Sjöberg är konsthistoriker och författare med tonvikt på inredning och 1700-talet.

Han har bl.a. skrivit om den svenska byggnadshistorien och dess skiftande stilar, allt ifrån slott och herrgårdar till enkla torp och sågverksmiljöer och han har engagerat sig personligen i upprustningen och underhållet av ett antal gamla byggnader av stort byggnadshistoriskt värde.

Han har velat lyfta fram kvaliteterna i byggnadsmetoder från 1700- och 1800-talens trähus som alternativ till senare års kvalitetsbrister inom byggnadskonsten med dess konsekvenser t.ex. i form av mögelproblem.

Lars Sjöberg har varit intendent vid Nationalmuseum i Stockholm och har också varit rådgivare till IKEA inför deras satsning på en 1700-talsserie av möbler och inredningsföremål. Han är också initiativtagare till utbildningen i historisk byggnadsvård på Träakademien i Kramfors, som är en del av Mittuniversitetet.

Föreläsare: Lars Sjöberg

Ansvarig: Ulla Magnusson

17 december (tisdag)

Den flödande dryckesstaden Sundsvall

Öl, läsk, vin och sprit – drycker berättar om samhällsutvecklingen. Få städer har en så rik dryckeshistoria som Sundsvall. Stadens första ölbryggeri grundades av finansmännen André Oskar Wallenberg och Fredrik Bünzow 1845. Här har tillverkats allt från punch och brännvin till svagdricka och den norrländska favoriten Trocadero.

Från det numera nedlagda Vin & Sprit kom "nationaldryckerna" Blossaglögg och Grönstedts Cognac. Samtidigt var Sundsvall säte för en stark nykterhetsrörelse och här föddes det sk "Sundsvallssystemet".

Föreläsare: Nils-Johan Tjärnlund

Ansvarig: Lena Kälvesten

"Från ett av vårens fredagskaféer: Föredragshållaren Kristina Enander, platschef på SCA Ortvikén i samtal med Hans Wiklund, programansvarig. Foto Stig Svedlind"

Intresserad publik vid en av vårens måndagsföreläsningar i Skönsbergs folkets hus. Foto Jan Gabrielsson

Extra föreläsningar

Föreläsningarna ges i Programsalen, Kulturmagasinet. Anmälan till föreläsningarna skall göras till ansvarig per e-post eller per post. Ange namn, personnummer, adress, postadress, e-postadress och telefonnummer. Anmälningarna behandlas i inkommande ordning. **Sista anmälningdag, se respektive föreläsning.**

3 september (tisdag)

Berlin - den återförenade huvudstaden?"

Föreläsare är Freimut Möschler, tidigare bibliotekarie på sambiblioteket, Härnösand. Föreläsning med storbilder

- Basfakta om Berlin. Bekantskap med sevärdheterna.
- Återblickar i stadens politiska och kulturella historia.
- Mångkulturell smältdegel genom tiderna.
- Överlevnad av staden i krig, diktaturer och öst-väst-konflikten.
- Berlinare och deras livsmiljöer.
- Modern huvudstad med kulturell dragningskraft efter murens fall.

Föreläsare: Freimut Möschler
Datum och tid: Tisdag den 3 september kl 13.00 till ca 16.00.
Lokal: Programsalen i Kulturmagasinet.
Avgift: 175 kr, inklusive kaffe/te och smörgås.
Ansvarig: Britt-Marie Beijron. Granloholmsvägen 6 C, 85730 Sundsvall.
brittmarie.beijron@gmail.com
Anmälan: Senast 26 augusti till ansvarig per e-post eller post.

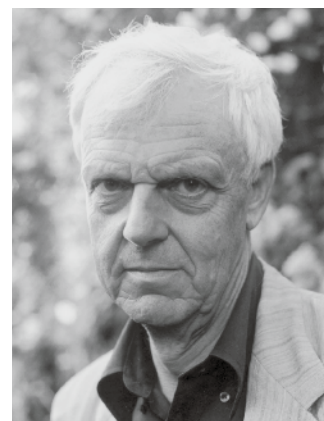
7 november (torsdag)

Mord bland pensionärer

Ulf Durling är pensionerad psykiater med kvarstående specialistuppdrag för Domstolsverket och Socialstyrelsens rättsliga råd. Debuterade som författare 1971 ("Gamal ost"), har därefter publicerat ytterligare femton kriminalromaner och ett hundratal kortare berättelser om ond bråd död.

Medlem av flera litterära sällskap, bl. a Svenska Deckarakademin och Novellmäs-tarna.

Ulf Durling berättar om vad han tror vara skälen till att så många numera delar hans intresse av deckare. Han tycker att utvecklingen oroar en smula. Populärlitteraturen breder för närvarande ut sig på bekostnad av det övriga (ofta både mer kvalitetssäkrade och seriöst syftande) utbudet på bokmarknaden och såväl de sensmoraliska som trygghetsskapande läsaspekterna riskerar att gå förlorade när dagens våldsspekulativa tendenser tar överhanden. Han kåserar om nyttan och nöjet med meningsfull spänningsunderhållning och tipsar dessutom om det bästa som skrivits och skrivs, på hemmaplan (i och utanför Sundsvall) och internationellt.

Föreläsare: Ulf Durling
Tid: Torsdag den 7 november kl. 14.00-15.30
Lokal: Programsalen, Kulturmagasinet
Avgift: 100 kr inkl. fika från 13.30
Ansvarig: Inga-Lisa Gebarth-Fager
Knipphammargatan 7 B, 853 56 SUNDSVALL.
Inga-lisa.gebarth-fager@telia.com
Anmälan: Senast 10 oktober till ansvarig per e-post eller post.

Fredagskaféer

Föreläsningarna ges i Folkets Park, Universitetsallén 22, Sundsvall fredagar kl. 10.00 – 11.30.
Avgift 50 kr. Ingen föranmälan.

4 oktober (fredag)

Spelmansmusik

Lasse och Gun-Britt är två välkända folkmusikprofiler i vårt landskap. De sjunger och spelar fiol, gitarr, dragspel och cittra. Via låtar och sånger belyses i detta program hur livet i bondesamhället och under sågverksepoken tedde sig i vårt landskap. Luta er tillbaka och ta del av lite folklig lokalhistoria.

Föreläsare: Gun-Britt Hermansson och Lars Ahlmestad

Ansvarig: Lena Kälvesten

25 oktober (fredag)

Travhistoria - "En resa med häst, dåtid, nutid och framtid"

Börje Andersson har många strängar på sin lyra inom travsporten bl.a. som PR-man och Speaker, Webbredaktör. Han ansvarar för kontakter med sponsorer och andra marknadsaktiviteter, Ex.vis travskola för barn. Börje kommer att medverka i ett radio-program till hösten som sänds på torsdagar kl 16.00-17.00 och sänds via Sundsvalls Musikradio 89,7 MWh.

Föreläsare: Börje Andersson

Ansvarig: Britt-Marie Beijron

8 november (fredag)

Så kom idrotten till Medelpad och Sundsvall

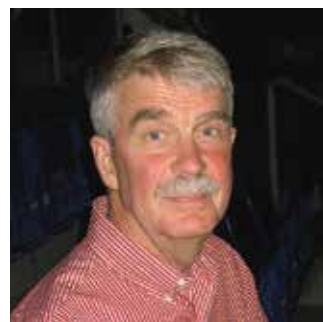
Medelpads idrottshistoria är rik, alltifrån den trevande starten på 1870-talet fram till dagens penningkrävande elitsatsningar.

Föreläsningen handlar om drivkrafter i samhället som ledde till utvecklingen.

Föredragshållare: Bertil Astby och Kjell Carnbro. Bertil är ordförande i Västernorrlands Idrottshistoriska Sällskap, VIHS. Som aktiv idrottare var han verksam inom fotboll och ishockey, först i IF Älgarna i Härnösand och senare i Gävle – fotboll i Gefle IF och ishockey i anrika Gävle GIK Kjell är ledamot i VIS:s styrelse och välkänd tidigare chefredaktör för Sundsvalls tidning. Kjell är aktiv inom Alnö IF.

Föreläsare: Bertil Astby och Kjell Carnbro

Ansvarig: Leif Bolin

22 november (fredag)

Sigge Furst

Sonen Lennart Furst berättar i ord och bild om sin pappa Sigge – en av vår mest folkkära och mångsidiga artister.

Föreläsare: Lennart Furst

Ansvarig: Lena Kälvesten

Temadagar

Anmälan till temadagar skall göras till ansvarig per e-post eller per post. Ange namn, personnummer, adress, postadress, e-postadress och telefonnummer. Anmälningarna behandlas i inkommande ordning. **Sista anmälningsdag** för temadagen, **se respektive temadag**.

22 och 24 oktober (tisdag och torsdag)

Torpshammars herrgård

En dag fylld med örngodis och kulinaritet.....

Upplev gammal genuin herrgårdsmiljö. Peo Jönis och Jennie Särlefalk tar emot och berättar om herrgårdens historia. Peo tar oss med på en resa från sin musikaliska tid med såväl kända som okända musikvänner. Jennie komponerar en kulinarisk lunch-matsedel.

Vi gör 2 (två) likadana resor. Resa nr 1 den 22 oktober 2013 och resa nr 2 den 24 oktober 2013.

Önskemål om resdag kan lämnas vid anmälan.

Ledare: Carin Sundberg

Datum o tid: Tisdagen den 22 oktober 2013 och torsdagen den 24 oktober 2013. Avfärd från Navet, Sundsvall, kl. 11.00 Beräknad ankomst till Sundsvall 16.30.

Avgift: 350 kr. I avgiften ingår bussresa, lunch och em. kaffe.

Ansvarig: Carin Sundberg

Anmälan: Senast tisdag den 24 september 2013 till Stig Svedlind, Oxsjö 130, 860 41 Liden, eller e-post: stigsved@hotmail.com,

En resa till Island planeras våren – 14

Som en förberedelse inför resan ordnas en temadag i januari eller februari:

”Island Vulkanernas och Sagornas Ö”

Ledare för dagen Sven Jonasson och Ulla Rick Edin.

Ansvarig: Paul Nygren

---

21 oktober (måndag)

Temadag Musik

Från planläggning till färdig konsert

Lennart Åkermark chef för Nordiska Kammarorkestern och Musik i Västernorrland berättar om hur arbetet med att göra en konsert läggs upp.

Johannes Gustafsson, dirigent och konstnärlig rådgivare till Nordiska Kammarorkestern, berättar om hur han läser in ett partitur och hur man repeterar in det med orkestern.

Guro Kleven Hagen, framstående violinist från Norge

Korta föreläsningar. Deltagande i 2 repetitioner med efterföljande frågestund.

Deltagande i konserten.

Program: Jean Sibelius, Violinkonsert, Johannes Svendsen, Symfoni nr 1 D-dur opus 4

Lokal: Tonhallen

Tid: Föreläsning ,repetition måndag 21 oktober 9,45 -15.30

(Exakt tid meddelas vid kallelse)

onsdag 23 oktober 11.30 repetition med solisten Guro Kleven Hagen

torsdag 24 oktober 19.00

Pris: 400 kronor (De som har konsertabonnemang 300 kronor, meddela detta vid anmälan)

Ansvarig: Bo Westin, Ludvigsbergsvägen 34, 85234 Sundvall

Anmälan: Senast 21 september till Britt-Marie Beijron, brittmarie.beijron@gmail.com
Granloholmsvägen 6 C, 85730 Sundsvall

---

5 november (tisdag)

Katastrofer och kommers

Marinarkeologi från regalskepp utanför Öland till sågverkspråmar i Sundsvallsfjärden.

Tid: 13.00-15.00

Under de sista åren har flera mytomspunna fartyg återfunnits på Östersjöns botten efter att ha varit förlorade i hundratals år. Erik XIV:s amiralskepp Mars och Karl XI:s regalskepp Svärdet gick under i drabbningar med danskar och holländare. Tusentals besättningsmän följde med i djupet. Greve von Schlippenbach drunknade när Resande man fullastad med gåvor till Polen sjönk i en svår novemberstorm 1660. Andra spektakulära vrakfynd av för oss okända fartyg med arbetsnamn som Lejonvraket, Sjöhästen, Dalarövraket och Spökskeppet har också gjorts på senare tid. Varför har Östersjön fullt av välbevarade skeppsvrak och vad finns det för andra arkeologiska lämningar på våra bottnar?

Föreläsare: Patrik Höglund, marinarkeolog vid Sjöhistoriska museet, berättar om de fantastiska vrakfynden i Östersjön och om mer vardagligt marinarkeologiskt arbete i Sverige

Kaffepaus: 15.00- 15.45

Medelpads sjöfart under dess glansperiod på 1800- talets senare hälft

Tid:15.45-17.00.

Efter Medelpadskusten fanns då ett flertal varv en del riktigt stora Bl.a byggdes på Framnäs varv i Timrå ett fullriggat skepp, som kom att bli det största handelsfartyget av trä, som byggts i Sverige.

Föreläsare Tore Olsson från Medelpads Sjöhistoriska förening

Lokal: Folkets Park

Datum och tid: Tisdag den 5 november kl 13.00-17.00

Avgift: 175 kr inklusive kaffe och smörgås i pausen

Ansvarig: Hans Wiklund, Falsterbovägen 17 857 30 Sundsvall, abisko.hans@telia.com

Anmälan: Senast 7 oktober till ansvarig per e-post eller post

Foto: Patrik Höglund

Kurser

Anmälan till kurser skall göras till kursansvarig per e-post eller per post. Ange namn, personnummer, adress, postadress, e-postadress och telefonnummer. Anmälningarna behandlas i inkommande ordning. **Sista anmälningsdag, se respektive kurs.**

9 september (start)

Släktforskningskurs

Fortsättningskurser 2 st

Släktforskningskurs fördelat på 6 tillfällen. C:a 2,5 tim varje gång och med erkänt kunnig ledare. Kursen förutsätter tidigare genomgången nybörjarkurs.

Begränsat antal deltagare. Fortsättningskurs på förmiddagen (fm) eller eftermiddagen (em). Ange önskemål om fm eller em.

Ledare: Bernth Lindfors, hängiven och meriterad släktforskare

Tid: Fm.kurs 09,30 och em.kurs 13.30

Start: Måndag 9/9 och därefter 16/9, 23/9, 30/9, 7/10 och 14/10

Lokal: Forskarlokalen, Grönborgsgatan 3, Sundsvall

Avgift: 300 kr

Ansvarig: Stig Svedlind, Oxsjö 130, 860 41 LIDEN stigsved@hotmail.com

Anmälan: Senast den 12 augusti 2013 till ansvarig per e-post eller post

17 september (start)

Rysk klassisk musik

På pulten under denna kurs finns Stig Robertsson som bjuder oss på musiklyssning med verk av ryska tonsättare. Stig har i många år levt med musiken och skrivit arrangemang för orkestrar, ensembler och körer. Han har varit dirigent för Sundsvalls Orkesterförening och också haft chefsuppdraget för Nordiska Kammarorkestern.

Vi kommer att få lyssna till musik som spänner över en period från början av 1800-talet fram till 1990. Framförallt lyssnar vi till de ryska romantiska tonsättarna som Tjajkovskij, Rimskij-Korsakov, Mussorgskij m.fl., men kursen berör även 1900 talstonsättare som Sjostakovitj, Stravinskij, Prokofjev, Gubajdulina och Sjnitke. Självklart kommer vi att få en kortare inblick i tonsättarnas liv och historia.

Pjotr Tjajkovskij, född 1840, är en av senromantikens mest personliga tonsättare. Tjajkovskij var framför allt en lyriker vilket den graciösa musiken i sagobaletterna Svansjön, Törnrosa och Nötknäpparen ger uttryck för. Han skrev sex nummerade symfonier, elva operor samt tre stråkkvartetter. Andra uppskattade verk är den blixtrande Violinkonserten i D-dur op 35 och den ypperliga Serenad för stråkar C-dur op 48. Tjajkovskijs musik kan sammanfattas som personlig, elegant och påtagligt melodiös. Tre faktorer som gjort honom till en av de största inom klassisk musik.

Dmitrij Sjostakovitj är en av 1900-talets främsta symfoniker och kammarmusiktonsättare, i sitt hemland mycket uppskattad men samtidigt hårt kritiserad. Bland hans verk kan nämnas den 7:e symfonin (av totalt 15), som skildrar belägringen av Leningrad. Sjostakovitj skrev även 15 stråkkvartetter, två pianokonsalter, två cellokonsalter och två violinkonsalter. Hans komposition Konsert för piano, solotrumpet och stråkar c-moll op 35 samt flera verk med socialistrealistiskt program, vittnar om hur han försökte anpassa sig till de politiska kraven genom att uttrycka sig mindre modernt och mer nyklassiskt.

Dmitrij Sjostakovitj

Ledare: Stig Robertsson
Litteratur: Enkelt kompendium utarbetas av kursledaren.
Tid: Tisdagar kl 10.15 – 13.00
Start: 17/9 därefter 24/9, 8/10, 15/10 och 22/10.
(Observera att det är uppehåll 1 oktober)
Lokal: Programsalen, Kulturmagasinet
Avgift: 350 kronor
Ansvarig: Britt-Marie Beijron, Granloholmsvägen 6 C, 857 30 Sundsvall
brittmarie.beijron@gmail.com
Anmälan: Senast 3 september 2013 per e-post eller post till ansvarig.

---

18 september (start)

Litteraturkurs hösten 2013: Augustprisvinnare

2013 firar Augustpriset 25 år – och Lilla Augustpriset 20 år. Under höstens seminarier ser vi och samtalar om fyra skönlitterära verk som vunnit eller blivit nominerade till detta pris. Kursen är uppdelad på fem seminarietillfällen och går på onsdagar 09.30-12.00.

18/9 *Ulrika Lif*

Eija Hetekivi Olsson, Ingenbarnsland

Hetekivi Olssons samhällskritiska, genusintressanta och ursinnigt ordstökiga debutroman nominerades till Augustpriset 2012. Den handlar om den lika skarpsynta som rastlösa överlevaren Miira, som växer upp i fattigdom i betongförorten Gårdsten i Göteborg på åttiotalet. Under samtalet om romanen riktar vi också fokus mot några grundläggande berättartekniska aspekter och tolkningsverktyg, som kan vara till gagn i sökandet efter textens mening och förståelsen av dess uppbyggnad.

2/10 *Jan-Olof Jonson*

Per Gunnar Evander, I min ungdom speglade jag mig ofta

Under 40 år har Per Gunnar Evander byggt upp sitt författarskap. Han var noga med att påpeka att han inte skrev enstaka böcker utan försökte skapa något som hänger ihop. Vid kurstillfället talar vi om den lästa romanen, men försöker också finna trådar bakåt i de cirka 30 böcker han gett ut och de många radioprogrammen Sommar, som många fortfarande förknippar Evander med. När det gäller hans författarskap kommer vi inte undan frågan: Kan man sätta likhetstecken mellan ett liv och romanen om ett liv?

16/10 *Eva-Britta Ståhl*

Kerstin Ekman, Händelser vid vatten, 1993

Juryns motivering: Mästerligt blottlägger Kerstin Ekman människans mörkaste djup mitt i den norrländska vardagen. Enskilda människoöden flätas samman med den obönhörliga utvecklingen i natur och samhälle. Vi ser ett Sverige berövat sina folkhemsgardiner. Ett Sverige där kniven, kaffetermosen, kakfatet och kalhygget är lika självklara. Händelser vid vatten är en gastkramande roman om ond bråd död. Samtidigt är den en hyllning till hoppet och humanismen.

30/10 *Peter Degerman*

Carl-Henning Wijkmark, Stundande natten

Wijkmark, en av Sveriges internationellt mest kända nu levande författare, debuterade 1972 med Jägarna på Karinhall, en roman om de tyska nazisterna och i synnerhet Görings privatliv. Stundande natten, som fick Augustpriset 2007, handlar om en man, en gammal skådespelare vid namn Hasse, som ligger nedbäddad i den svenska terminalvården. Ändå är det inte en skrämmande berättelse, snarare tröstande, då den verkar avdramatiserande. Till stor del beror det på Wijkmarks behärskade stil och hans osvikliga intellektuella synskärpa.

Tid: Onsdagar kl 9.30 – 12.00
Start: 18/9 och därefter 2/10, 16/10 och 30/10
Lokal: Folkets park, Universitetsallen 22, Sundsvall
Avgift: 300 kr. För enstaka seminarium 100 kr.
Ansvarig: Lena Kälvesten, Nya Hamngatan 19, 85229 Sundsvall
lena.kalvesten@sundsvall.serva.net
Anmälan: Senast 3 september 2013 per e-post eller post till ansvarig

---

19 september (start)

Det goda samtalet

Det goda samtalet människor emellan

Ett möte

En rastplats

En pilgrimsvandring i själen

För att få en annan infallsvinkel

Ett verbaliserande av de innersta tankarna

Kanske ett vidgat synsätt

Ett kravlöst möte av delaktighet

Så vill jag beskriva mina tankar inför våra sammankomster.

Som kursbok använder vi valda delar ur Stefan Einhorn's bok "Medmänniskor". Boken

består av fristående berättelser som behandlar temat medmänsklighet ur olika as-

pekter. Flera av berättelserna handlar om livsavgörande möten människor emellan.

Det är i mötet med medmänniskan vi visar vilka vi är och vart vi är på väg, säger

Stefan Einhorn.

Ledare: Barbro Johansson

Litteratur: Medmänniskor av Stefan Einhorn

Tid: Torsdagar kl. 9.30-12.00

Start: 19/9 därefter 26/9, 3/10, 10/10, 17/10 samt 24/10

Lokal: Kyrkans Hus, Floragatan 4, Sundsvall

Avgift: 300 kr, exkl. litteratur

Max antal deltagare 20

Ansvarig: Sylvia Selander, Bergsgatan 83 B, 852 36 Sundsvall

e-post: sylvia.selander@bredband.net

Anmälan: Senast tisdag 3 september 2013 per e-post eller post till ansvarig

---

3 oktober (start)

Lär dig hantera din Smartphone

De senaste åren har allt fler funktioner byggts in i mobiltelefonen och de börjar idag likna datorer i miniformat. På marknaden finns i huvudsak två operativsystem i telefonerna, ios och android. Funktionerna för de två systemen är i stort lika men kommandon för lika funktioner varierar.

Ur kursinnehållet:

- Genomgång av Basic-funktioner: Ringa, SMS, Photo, MMS
- Kalender, Påminnelse, Väckarklocka.
- Surfa (allmänt), vilka begränsningar finns?
- Appar (Appstore) (Play)
- Uppgifter (inköpslistor) (kom ihåg)
- Kartprogrammet (Maps) (Google Maps)
- Övriga önskemål

Max 10 deltagare

Ledare: Magnus Stén, utbildare på stjärnafyrkant

Litteratur: Egna telefonens instruktionsbok samt stenciler

Tid: Torsdagar 13.15-15.45

Start: 3/10 därefter 17/10, 31/10 och 21/11

Lokal: stjärnafyrkant, Ortviksvägen 8 (OBS! Ny adress)

Avgift: 450 kr

Ansvarig: Paul Nygren, Lindvägen 2, 862 33 Kvissleby,
paul.nygren@bahnhof.se

Anmälan: Senast tisdag 3 september 2013 per e-post eller post till ansvarig
(ange vilken telefon och operatör du har)

---

23 oktober (start)

Medeltida miljöer, vetenskap, filosofi och religion

Kerstin Thörn återkommer i höst med ytterligare en populär föreläsningsserie i idéhistoria.

Medeltiden är en tusenårig era i vår historia från 300-talet till slutet av 1300-talet. Under denna tid blomstrade stadskulturen i flera delar av världen medan de europeiska städerna länge ännu bara fanns som obetydliga platser på den feodala landsbygden.

I den här föreläsningsserien ska vi utgå från sex viktiga och intressanta städer nämligen Konstantinopel, Bagdad, Cordoba, Paris, Kaifeng och Stockholm, flera av dem grundades under den aktuella epoken.

Vi kommer under föreläsningarna att tala om stadsbyggnad, filosofi och vetenskap och förstås den allmänna historiska utvecklingen i de olika regionerna. Vidare kommer vi att möta fyra av de stora världsreligionerna nämligen konfucianism, judendom, kristendom och islam.

Ledare: Kerstin Thörn, fil.dr. vid institutionen för idé- och samhällsstudier vid Umeå universitet.

Tid: Onsdag 23/10 kl. 13.00–15.30 och torsdag 24/10 kl. 10.00–12.30:
Konstantinopel/Bagdad
Onsdag 13/11 kl. 13.00–15.30 och torsdag 14/11 kl. 10.00–12.30:
Cordoba/Paris
OBS! Torsdag 5/12 kl. 13.00–15.30 och fredag 6/12 kl. 10.00–12.30:
Kaifeng/Stockholm

Lokal: Folkets Park, Sundsvall

Avgift: 300 kr

Ansvarig: Inga-Lisa Gebarth-Fager, Knipphammargatan 7 B, 853 56 Sundsvall,
inga-lisa.gebarth-fager@telia.com

Anmälan: Senast 25 september 2013 per e-post eller post till ansvarig

---

6 november (start)

Svensk Historia II

Vårt land under mellankrigstiden och under andra världskriget. 1920 - 1950
En översiktlig genomgång av svensk politik och förhållandena i vårt land under mellankrigstiden och under andra världskriget

Kursen delas in i fyra avsnitt:

1. 1920-1939. Mellankrigstid. Politisk och ekonomisk utveckling.
Försvarsfrågan Världskriget bryter ut.
2. 1940-1941. Vinterkriget. Kriget drabbar Skandinavien. Finska fortsättningskriget.
Försvaret och folkförsörjningen. Osäker neutralitet.
3. 1942-1944. Sverige i utsatt läge. Vindkantring i kriget 1942/43.
Utrikespolitisk kursändring Krigsslutet skönjes.
4. 1945-1950. Krigssluts år 1945. Humanitära insatser i krigets Europa.
Baltutlämningen. Världsfärdbygget återupptas.

Ledare: Björn Orrhede, tidigare kammarrättspresident

Litteratur: Kompendium, som kursledaren tillhandahåller.
Bredvidläsningslitteratur, Sveriges historia. Band 7 (1920-1965)
Vid första kurstillfället tecknas intresse för boken, som köps ut genom Bokia till rabatterat pris.

Tid: Onsdagar kl 09.30 – 12.00

Start: 6/11, därefter 13/11, 20/11 samt 27/11

Lokal: Folkets park, Sundsvall

Avgift: 375 kr

Ansvarig: Hans Wiklund, Falsterbovägen 17, 857 30 Sundsvall, abisko.hans@telia.com

Anmälan: Senast söndagen den 6 oktober 2013 till ansvarig per e-post eller post

Medlemskap i SUS

SUS är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden förening.

För att delta i föreläsningar, kurser, temadagar, resor och andra aktiviteter som SUS arrangerar måste du vara medlem i SUS. Medlemsavgiften är f.n. 150 kr per person och år.

Alla pensionärer över 55 år är välkomna, även du som är gift eller sambo med en pensionär.

Medlem i SUS blir man genom att anmäla sig på den anmälningsblankett som finns på vår hemsida www.sus.org.se eller genom att rekvirera blanketten på e-post info@sus.org.se. Alternativt kan man ringa till den medlemsansvarige styrelseledamoten Anders Forsslund på telefon 070-602 41 82.

I samband med den preliminära registreringen i vårt register utsänds faktura på medlemsavgiften som skall vara betald före deltagande i någon av våra aktiviteter.

Medlemsregistreringen fullföljs när medlemsavgiften är inbetald på vårt Plusgirokonto 400 08 44-3, Senioruniversitetet Sundsvall

För föreläsningar gäller

Månadsföreläsningar ges i Folkets park kl. 14.00. Kaffe kan köpas från kl 13.15. Föreläsningsavgiften är 50 kr per gång. Ingen föränmälan

Extra föreläsningar ges i Kulturmagasinet, Programsalen. Anmälan, avgift och tidpunkt framgår av respektive föreläsning.

Fredagscaféer hålls i Folkets Park kl. 10.00 Föreläsningsavgiften är 50 kr. Ingen föränmälan

För kurser och temadagar gäller

Bindande anmälan till respektive kurs eller temadag görs per e-post eller vanlig post till den kursansvarige. Sista anmälningsdag framgår av respektive presentation. Ange namn, personnummer, adress, postadress, e postadress och telefonnummer. Anmälningarna behandlas i inkommande ordning.

Din anmälan bekräftas senast två veckor innan aktiviteten äger rum. Detta sker genom att Folkuniversitetet skickar kallelse och inbetalningskort.

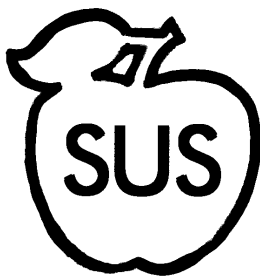
Kan du inte delta kontakta snarast den ansvarige!

Återtar du din anmälan senare än en vecka före aktuell aktivitet startar debiteras hela avgiften. Överblivna platser fördelas till dem som står på eventuell reservlista.

För frågor – vänd dig till den ansvarige. Denne meddelar dig eventuella ändringar samt ger besked om en aktivitet är fulltecknad eller inställd.

Se också information på webbsidan www.sus.org.se.

Anmäl ny eller ändrad e-postadress till info@sus.org.se

Sundsvall (Vängåvans bokhandel) erbjuder 10% rabatt till medlemmar i SUS,

men du måste först registrera dig.

Klipp därför ut denna ruta, fyll i den och lämna kupongen i kassan hos Bokia.

Vissa begränsningar gäller för rabatt.

Namn ..... Epost .....

Telefon .....

SUS styrelse

Ordförande

Leif Bolin

50 06 35, 070-680 52 40
bolin_leif@hotmail.com

Lena Kälvesten

61 03 80, 070-254 50 66
lena.kalvesten@sundsvall.servo.net

Vice Ordförande

Eric Olofsson

55 42 60, 070-524 26 05
eric@famolofsson.st

Ulla Magnusson

12 43 73, 073-052 21 37
umagnusson3@gmail.com

Sekreterare

Kurt Johansson

55 71 61, 070-340 97 00
kurt.h.johansson@tele2.se

Adjungerad

Paul Nygren

51 30 18, 070-207 02 18
paul.nygren@bahnhof.se

Kassör

Arne Brostad

17 57 11, 070-211 37 33
arne.brorstad@live.se

Svante Rosenlind

61 74 11, 070-666 58 74
svante.rosenlind@telia.com

Medlems- och webansvarig

Anders Forsslund

12 14 20, 070-602 41 82
anders.forsslund@regio.se

Sylvia Selander

12 61 05, 070-594 28 85
sylvia.selander@bredband.net

Sammanställande i Programgrupp

Stig Svedlind

0692-200 09, 070-364 35 60
stigsved@hotmail.com

Staffan Smeds

61 02 80, 070-834 00 60
staffan.smeds@dynatab.se

Britt-Marie Beijron

53 69 76, 070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Adjungerad

Carin Sundberg

56 87 41, 073-052 96 02
carin.sundberg@telia.com

Lillemor Blomqvist

073-033 31 93
blomman47blomqvist@gmail.com

Hans Wiklund

50 07 79, 070-378 04 42
abisko.hans@telia.com

Inga-Lisa Gebarth-Fager

17 07 12, 070-684 95 87
inga-lisa.gebarth-fager@telia.com

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall

Sverige

Porto betalt
Port Payé

Bilder från SUS 20-årsjubileum den 6 februari 2013

Foto: Jan Gabrielsson

Dagens föredragshållare Bodil Jönsson tillsammans med SUS ordförande Leif Bolin

Sundsvalls Mässingsextett underhåll under dagen på Tonhallen

Samling inför dagens övningar

Tonhallen var välfylld när jubileet inleddes

SUS äldsta medlem Ulla Rösblad deltog i jubileet

